

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Brevis Et Vtilis Commentarivs In Priorem Epistolam Pauli
ad Corinthios, & in aliquot capita secundæ**

Melanchthon, Philipp

Vitebergæ, 1561

VD16 M 2618

Prophetæ duo vel tres loquantur, & cæteri iudicent.

urn:nbn:de:hbz:466:1-36296

uocare, sed uitari eos tanquam anathemata. Ecce quamquam titulis & authoritate eorum multi mouentur: tamen grauissimam consolationem nobis proponit, cum eos nominat anathemata. Nō moueamur eorum fulminibus, sed sciamus in Psal: 108. scriptum esse: Maledicent illi, & tu benedices. Sed ea, quæ de iudicijs in Ecclesia dicta sunt, intelligantur de Ecclesijs sonantibus uocem Euangelij, ut Paulus de cœtu Corinthio loquitur. Possunt enim & in tali Ecclesia oriri controuersiæ, ut in Actis capite 15. mouent quæstionem de Ceremonijs pijs admixti hypocritis. Hæc de Synodis iam dixisse satis sit, quæ ad hanc Pauli commemorationem rectè quadrant, quia hic aliquo modo iudicia talia ordinat.

Prophetae duo vel tres loquantur, & ceteri iudicent.

Manifestum est ex narratione Lucae 4. & ex Actis, fuisse honestissimum ordinem dicentium in publicis congressibus in Synagogis. Nec promiscui clamores erant uulgi, quales fuerunt Romæ in suffragationibus tribunitijs, nec tyrannis erat.

Q 4 Sed

I. EPISTOLA AD

Sed seniores suo loco dixerunt sententias, ac si quis modestè addere aliquid uoluit, fuit concessum, iuxta regulam: Nolite extinguere Spiritus, omnia probate, quod bonū est tenete. Et iudicium erat penes Ecclesiam, de singulorum sententijs, quæ cum probabat alicuius interpretationem, alius non obstrepebat, nec mouebat certamen. Ideo hic inquit: Si fuerit sedenti reuelatum, taceat prior.

Et ut sit prohibita Tyrannis, expressè inquit. Potestis omnes interpretari, seruato per singulos ordine. Hoc dictum ualde utilem consolationem continet de uocatione. Manifestum est eos, qui sunt in ministerio, in templis & in scholis, oportere propter locum ipsum, ad quem uocati sunt, dicere sententias, nec his obijci dictum illud potest: Currebant & non mittebam eos.

Sed cur alij scribunt aut docent, qui non sunt ad locum publicum uocati? Hi si uera scribunt aut docent, habent hic expressam concessionem, potestis omnes interpretari. Et extat commune præceptum Coloss: 3. Sermo Christi habet inter uos abundè in omni sapientia,

CO
entia,
uos m
nibus
sentent
sputan
Docete
Parent
manda
te filios
77. &
posuit
nostris
Ephes
doctrin
res & p
dato
hanc
pædag
fendu
eis ob
eos,
uocat
rectè
rum
nibu
guli

entia, & docete & commonefacite uos mutuo. Prorsus mandatum est omnibus ut discant, & ad discendum collatio sententiarum in docendo, audiendo, & disputando necessaria est, sicut hic inquit: Docete & cōmonefacite uos mutuo, Item, Parentes & Pædagogi habent expressum mandatum, ut Deuter: undecimo: Docete filios uestros, ut illa meditentur. Et Psal: 77. & statuit testimonia in Iacob, & legem posuit in Israel, quam præcepit patribus nostris, ut notam faciant eam filijs suis. Et Ephes: 6. Educate filios in disciplina & doctrina Domini. Habent igitur parentes & pædagogi suam uocationem, et mandato diuino coguntur docere. Et cum hanc officij partem negligunt parentes ac pædagogi, grauiter peccant, & Deum offendunt. Hac se cogitatione muniant, cum eis obiicitur: Currebant & non mittebam eos. Imò parentes & pædagogi missi & uocati sunt, ut suo loco doctrinam de Deo rectè doceant. Nec interea turbent aliorum uocationem.

Præterea generale mandatum est omnibus traditum, ut suam confessionem singuli ostendant, quod magis perspicuè facient

Q 5

I. EPISTOLA AD

eiunt hi, qui recte docent & scribunt quem
 alij. Ac dicta de confessione sint in confes-
 ſu Matth: 10. Omnis qui confitebitur me
 coram hominibus, confitebor & ego eum
 coram patre cœlesti. Et hoc mandatum de
 confessione cogit pios in congressu, de
 quo Paulus loquitur, dicere sententiam
 cum audiunt alios in interpretatione or-
 rare. Sed omnia uult Paulus fieri ordine
 & placide, non seditiosis & turbulentis
 clamoribus. Ideo sequitur: Deus non est
 autor ἀκατασασίας, sed pacis.

Pertinet autem ad bonum ordinem
 hoc quoque, ut cum aliqui in Ecclesia reci-
 tant suas interpretationes, audiant eas se-
 niores & doctiores, & sint iudices, osten-
 dant quid adprobent, & quid reſciant. Ideo
 hic inquit: Cæteri iudicent. Et in fine prio-
 ris Epistolæ, ad Thessalonicenses dicitur:
 Omnia probate, quod bonum est, tenete.
 Vult Deus in Ecclesia iudices esse con-
 uersarum, quæ subinde mouentur. Et di-
 ctum est supra, quorum sit officium præ-
 cipuum conuocare cæteros, & audire do-
 ctiores eruditos, & timentes Deum. Eius-
 rei exemplum sequendum est, quod in
 Actis proponitur, ubi scriptum est caput
 17. Congregati sunt Apostoli & Seni-

res considerare hunc sermonem, Ita & in hac Ecclesia & Academia sæpè controuersias diremimus, hic aut alibi ortas. Sic Ecclesia Antiochena damnauit impium dogma Samosatani, quanq̃ autor erat Episcopus. Sic Alexandrina Ecclesia refutauit Meletium, qui negabat lapsos post baptismum recipiendos esse, refutauit item Arium. Ac uetera exempla passim leguntur. Nec desunt huic ætati recentia. Vbi cunq̃ enim est uera Ecclesia Dei, ibi sunt aliqui rectè iudicantes, de quibus scriptum est 1. Iohan: 2. Vnctio uos docet de omnibus, & uera est, & non est mendacium. Manet in aliquibus fundamenti sententia incorrupta, ex quo de rebus necessarijs rectè iudicari potest. Cætera de Synodis & iudicijs supra dicta sunt.

Et hæc Pauli admonitio eo sit omnibus notior & gratior, quia quanquam commemoratio breuis est, tamen ostendit, oportere iudicia in Ecclesia esse, & prohibet utrunq̃: Tyrannidem, & seditiosos uulgi clamores. Ac formam similem Aristocratiae constituit. Vult audiri multos eruditos & timentes Deum. Potestis inquit ordine omnes dicere sententias. Prohibet

I. EPISTOLA AD

hibet & contumaciam, cum ait: Si fuerit
 sedenti reuelatum, taceat prior. Postq̄
 rectissimo iudicio Apostolorum pronun-
 ciatum est, omittendos esse ritus Mosaicos,
 huic sententiæ cæteri obedire debebant.
 Et multi obtemperauerunt, sed tamen alii
 quidam pertinaces retinuerunt suam opi-
 nionem, ut longo tempore postea multi
 ritus Mosaicos retinuerunt,

Obiectionem etiam fanaticorum Spi-
 rituum refutat Paulus inquiring: Spiritus
 Prophetarum Prophetis subditi
 sunt. Quasi dicat, sunt quidam, qui ta-
 ctant zelum, & singulares raptus diuinos,
 seu ἐμφωτισμοῦς, sicut Martion, & multi
 Anabaptistæ iactarunt. Hi uociferantur
 se diuinitus impelli ad contradicendum.
 Sed p̄i iudices discernant spiritus, si con-
 tradicunt certæ Euangelij sententiæ, ma-
 nifestissimum est fanaticos & mendaces
 esse, & uel mentiri illos, qui uociferantur
 se non posse tacere, uel à Diabolis uiolen-
 ter impelli, sicut afflatæ fatidicæ mulieres
 Delphis uaticinabantur. Estq̄ utile con-
 siderari hoc discrimen inter bonos spiritus
 & fanaticos, quales & Ethnici uates fue-
 runt. Fanatici & Ethnici non intelligunt
 sua

sua uaticinia, et sonant ea uiolenter impulsam Diabolo seu afflati ita, ut tacere non possint. Sæpè etiam tantum ambigua fundunt, ut Virgilius inquit in 6. Aeneid.

*Bachatur uates, magnum si pectore possit
Excussisse Deum, tanto magis ille fatigat
Os rabidum, fera corda domans.*

Et rursus:

*Horrendas canit ambages, antroq; remugit
Obscuris uera inuoluens.*

Sicut enim Diaboli interdum per statuas edunt sonos & oracula, ita per suos uates spargunt prædictiones, quas nec intelligunt ipsi uates, nec reticere possunt, ut per statuam dictum fuit Duci Spartano Pausaniæ.

*σῆχε δίκης ἄσπον, μάλα τοι κακὸν ἀνδρά-
σι μύθους*

Et in Hælia ante bellum Canis edidit aliquot continuata uerba. Talium exemplorum historiae plenæ sunt.

Sed Prophetæ in Ecclesia docentes aut enarrantes articulos fidei, qui reguntur luce Spiritus sancti intelligunt sua dicta, & non fundunt ea coacti, sic, ut non possint se reprimere. Et cum audiunt meliora, cedunt,

I. EPISTOLA AD

cedunt. Certe non pertinaciter repugnant
ueritati.

Audiuimus autem ipsi Anabaptistae
etiam cum conuincerentur, tamen rabiose
reclamare ueritati de peccato originis, de
dignitate ordinis politici, & similibus ma-
nifestis rebus, ut euidentia ueritatis osten-
deret, eos agitari à Diabolis. Talia ex-
empla considerari prodest, ut Spiritus dis-
cernantur, ut 1. Iohan: 4. dicitur: Exple-
rate Spiritus, an ex Deo sint.

ἄι γυναικες ὑμῶν ὡν ταῖς ἐκκλησίαις
αἰς σιγάτωσιν.

HAEC particula non est obscura. No-
tum est enim apud omnes gentes,
quarum gubernatio non prorsus barba-
rica fuit, distincta fuisse uirorum & mulie-
rum officia, & uiros rexisse bella & poli-
tica negocia in publicis populi conuenti-
bus, sicut Homerus utrunque dicit: πῶλε
μος δ' ἄνδρεσι μελήσει. Et λόγος δ' ἄν-
δρεσι μελήσει. Mulieres uero domi oeco-
nomica negocia curasse, & non solitas in
publicis uirorum conuentibus concionari.
Hunc honestum morem uult Paulus
in Ecclesia seruari, & uult in gubernatione
publica

publica fieri congruentia legi Dei, & ueris iudicijs humanis secundum rectam rationem. Non uult barbaricas confusiones in Ecclesia fieri, non uult Semiramidem aut Zenobiam fieri Episcopos. Etsi enim sunt multæ sanctæ & sapientes matronæ, tamen hæc publica officia non conueniunt huic sexui, & exemplum periculosum est.

Excandescit tandem Paulus intuens illas ineptias Corinthiorum, in quibus Græcæ uanitatis, curiositatis, ostentationis & garrulitatis signa uidebat. Viri ostentatione certabant, cum alij alia lingua componerent & recitarent hymnos. Mulieres curiositate, quæ & ipsæ in publico recitare hymnos uel disputare uolebant. Dolebat igitur Paulus in sanctis tantum stultitiæ & ineptiarum manere, & addit asperam increpationem. Nimum uobis indulgetis homines Græci, putatis doctrinam Euangelij & hæc dona Dei de cælo allata esse, ut his materijs ostentetis ingenia, & transferatis eas ad ludos, spectacula, Comœdias, sicut luditis de historia Troiana & similibus. Absit hæc ab Ecclesia uanitas. Cogitate potius, quantæ res sint, benefactio Dei, quem antea ignorastis, quæ sit iusticia & ira Dei aduersus peccata uestra

I. EPISTOLA AD

stra & aliorum. Dolete uos horribiliter irritasse Deum Epicureis furoribus aut Idolorum inuocatione, libidinibus, & alijs sceleribus. Rursus etiam considerate, quale consilium sit, & quanta bonitas, quae uos liberat Deus per Filium ex aeternis poenis, quod suam lucem uobis ostendit, quod reddit iusticiam & uitam aeternam. Pro his donis agite gratias ipsi, celebret ipsum, & gratitudinem uera obedientia ostendite. Sint mixtae ueris doloribus consolationes, inuocationes, gratiarum actiones. Non ludant animi securi, ostentatione donorum, quasi accepissent calamos, ut Hesiodus, à Musis, aut Tibulas, ut Marfias, à Pallade. Hos ludos remouete ab Ecclesia, qui tamen aliquando post in eam inuehentur. Certabunt obiecti disputationibus, ostentabunt ingenia audacissimè noua dogmata gignent, constituent imperia praetextu ministerij, certabunt ambitione, auaritia, odij, cupiditate uindictae. Ex his malis bella, dissolutiones generis humani, & uastationes orientur. Tantorum malorum initia uos compescite.

Nos iam in hac senecta mundi cogitamus, ex qualibus iniurijs, postea maioribus

mala secuta sint, & doleamus, semper in Ecclesia, etiam cum tempora sunt feliciora, tamen multum imbecillitatis esse, & filium Dei oremus, ut publicis & priuatis morbis medeatur, & reliquias suæ Ecclesiæ seruet.

Omnia autem decenter & ordine fiant.

IN fine regulam generalem addit: Omnia decore & ordine fiant, id est, congruant omnes actiones ad legem Dei, & ad naturale iudicium, ut sint congressus honesti, & augeant reuerentiam religionis. Hic disputatur de ritibus in Ecclesia, de ordine dierum & lectionum, & de alijs exercitijs, an sint cultus, an sint res necessaria, an uero ordinis causa tantum sine laqueis conscientiaë obseruandæ. Hanc disputationem, cum alibi satis explicata sit omitto.

CAPVT XV.

IN hoc capite longa & perspicua confirmatio extat articuli de resurrectione mortuorum, ac inseritur doctrina de alijs quibusdam locis grauissimis. Primum autem

R hic